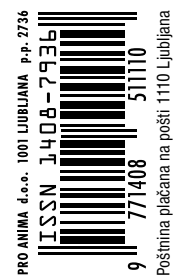

tema
številke:

oblikovanje za čustva

dogodki | e-hiša | lep, lepši, najlepši ... most | sejem 100%design v londonu
| **tema številke** | intervju: marco van hout, ambasador združenja design
& emotion | razstava oblikovanje + čustva | oblikovanje za srce in misel |
projekti | partitura za štiri vode | jahto, prosim! | **ustvarjalnost digitalne
dobe** | stéphane berla | **programi** | adobe acrobat 9 | gis ni bavbav

kolofon

založnik

pro anima d.o.o.

odgovorna urednica

irena hlede

urednik spletnih strani

andrej peričič

uredniški odbor

domen fras, aleksandra globokar, tomaž križnar, vesna križnar, roman satošek

svet revije

davorin horvat, dr. vojko pogačar, almira sadar

stalni sodelavci

boris beja, blaž erzetič, domen fras, aleksandra globokar, matevž granda, nataša kovšca, matic kos, daniel lovas, roman satošek, klemen trupej

celostna grafična podoba

andrej troha

naslovnica

Reichenberg Arhitektura d.o.o.

lektoriranje

breda munda

tisk

tiskarna bograf

marketing in naročnine

pro anima d.o.o.
telefon: 01 52 00 720
faks: 01 52 00 728
trr: 02012-0011497181

naslov uredništva

pro anima d.o.o.
proletarska 4, p.p. 2736, 1001 ljubljana
e-pošta: info@proanima.si
www.klikonline.si, www.proanima.si

Revija klik je mesečnik, izhaja 1. v mesecu vsak mesec razen januarja in avgusta. Vse pravice so pridržane. Vso gradivo revije je v lasti založnika. reproduciranje revije je dovoljeno le s pisnim soglasjem založnika. Založnik ne odgovarja za nobeno škodo, ki nastane na podlagi nasvetov, tekstov, slik, oglasov ali katerega koli drugega materiala objavljenega v reviji Klik. Mnenje uredništva se ne ujema vedno z mnenjem avtorjev besedil, objavljenih v reviji.

Izdajanje revije sofinancirajo Ministrstvo za kulturo RS, Ministrstvo za šolstvo in šport RS ter Javna agencija RS za raziskovalno dejavnost. Naklada 1500 izvodov.

ISSN 1408-7936

4 oktober

kazalo

3 uvodnik: volitve so mrtve - živele volitve

novice, dogodki

8 balkan light
10 e-hiša
12 lep, lepši, najlepši ... most _____

18 splet arhitekture in oblikovanja _____
23 adobejev véliki pok: cs4

tema številke:

oblikovanje za čustva

intervju: marco van hout -
24 ambasador združenja design&emotion

26 razstava oblikovanje + čustva _____

29 oblikovanje za srce in misel _____
32 počivanje v mestu?

ustvarjalnost digitalne dobe – 18

34 stéphane berla _____

projekti

36 partitura za štiri vode _____
38 jahto, prosim!

programi

40 gis ni bavbav
44 prevetreni acrobat _____
strojna oprema
43 olympus e520
triki in nasveti
49 corel tnt: coreldraw lens
50 flash tnt: risanje v flashu
52 autocad tnt: uporabniški vmesnik v 2009
54 archicad tnt: 3d-dokumenti in archicad
56 acadbau tnt: ukane pri stopnicah
58 inventor tnt: koristnost dodatkov

V Portu na Portugalskem so meseca julija razglasili najlepše mostove, zgrajene v minulih treh letih. Mednje se je uvrstil tudi most, ki je že izgrajen na reki Dravi v Mariboru. Tako imenovana Studenska brv je delo projektivnega podjetja Reichenberg arhitektura, nagrajeno pa je bilo za estetsko podobo in izjemne tehnične rešitve.

Obiskali smo sejem 100%design v Londonu, ki zajema poleg oblikovanja v sklopu razstave 100%design, še 100%materials – razstavo materialov, ki se uporabljajo v arhitekturi in notranji opremlitvi, 100%detail, in od letos dalje tudi 100%futures. Vzporedno poteka tudi konferenca in seveda vrsta neformalnih srečanj.

Večino zaslug za razmah dejavnosti na področju oblikovanja za čustva ima združenje Design and Emotions. O združenju nam je več povedal Marco van Hout, ki v njem kot pobudnik in aktivni član deluje že vse od začetka. Zaradi njegovega dinamičnega in zavzetega pristopa so mu zaupali vlogo ambasadorja.

V nemškem mestu Karlsruhe je že od sredine poletja in vse tja do začetka novembra odprta obsežna razstava Design + Emotion, gosti pa jo deželni muzej pokrajine Baden-Württemberg. Če vas pot zanese v njegovo bližino, vam obisk priporočamo, nekaj zanimivosti pa predstavljamo tudi v članku.

Industrijsko oblikovanje se že dolgo ne ukvarja več le z reševanjem tehničnih problemov, ki nastanejo med proizvodnjo. Vse bolj je usmerjeno k uporabnikovim sposobnostim in željam. Kadar so v izhodiščne ustvarjalnega procesa postavljene čustvene potrebe, motivacija ali človeška pričakovanja, govorimo o oblikovanju za čustva.

Že dejstvo, da se je Stéphane rodil v ulici Les Frères Lumières, je nakazovalo na to, da bo zanj neobhodno ukvarjanje s filmografijo. Od desetega leta dalje je bil prevzet nad glasbo in likovnim ustvarjanjem in je ves svoj čas preživel pred računalnikom in klaviaturo. Po ogledu filma Brazil režiserja Terryja Gilliana, je spoznal svoje poslanstvo.

Videastka Ana Pečar je v Kibli v začetku septembra premierno predstavila video-zvočno instalacijo Partitura za štiri vode, prvo v nizu izvedb istoimenskega dela v razvoju. Voda – njena agregatna stanja in pretočnost/tekočnost – je osnovni motiv in

Adobe nas je letos vso pomlad pustil nestrpne v pričakovanju nadgrajenih svojih programov. Šele prvi dnevi poletja so k nam zanesli prvo lastovko – na različico 9 povišanega Acrobat. V članku vam bomo podrobneje predstavili njegove novosti.

Zlati pokrovitelj revije:

jahto, prosim!

Kljub temu da smo že globoko zakoračili v jesen, še nismo pozabili na uspehe naših jadralcev na letošnjih olimpijskih igrah v Pekingju. No, seveda še dolgo ne bomo. Niso samo uspehi naših športnikov tisti, ki dokazujejo, kako »doma« smo v navtiki, visokorazvita je tudi naša navtična industrija, ki prav po zaslugi manjših in večjih slovenskih podjetij potrjuje dejstvo, da si lahko na tem področju uspešen tudi z morsko obalo, dolgo le nekaj kilometrov.

»Slovenska navtična industrija je po zaslugi Seawaya v segmentu potovalnih karbonskih jadrnic med 50 in 100 čevlji v samem svetovnem vrhu. Viden delež na trgu komercialnih potovalnih jadrnic med 10 in 15 metri zavzema Elan. Ne smemo pa pozabiti VSR-a, ki je v svoji sicer ozki tržni niši profesionalnih gumenjakov vodilni na svetu,« nam razloži Jure Bukavec, kreativni direktor Uniellé yacht designa, oblikovalskega studia, ki je svojo priložnost našlo prav v prostorski funkcionalni konceptualizaciji ter oblikovanju zunanosti jahte – exterior stylingu.

Omenjen slovenski oblikovalski studio je za tujega proizvajalca Gentech Ltd. oblikoval jahto Soraya 46. Ne prav majhna številka na koncu imena pove dolžino plovila v metrih (152 čevljev), tako da sta na njej predvidena tudi pristajališče za helikopter in ne prav majhna masažna kad. Največja hitrost plovila je 16 vozlov, potovalna pa 14 vozlov.

Jure Bukavec tudi pravi, da je »Soraya 46 plovilo tipa mega jahte in kot tako v Sloveniji orje ledino ter nima konkurence. Kaj bo Soraya 46 pomenila na svetovnem trgu, tako prodajno kot oblikovalsko, bomo še videli šele po predvideni splavitvi v drugi polovici naslednjega leta. Zaenkrat so odzivi na obliko izjemno pozitivni.«

Kako prodati mega jahto, ki pravzaprav še ne obstaja?

Čeprav si virtualno podoba njene zunanosti in notranjosti ter pomanjšano maketo že lahko ogledamo, bo Soraya 46 svojo estetsko dovršenost v živo prvič predstavila predvidoma prihodnje leto na mona-

škem navtičnem sejmu. Pri večjih jahtah in jadrnicah gre pravzaprav za pravo butično proizvodnjo, tako da sta zaenkrat v načrtu dve plovili. Hull no.001 je že prodan in je namenjen izključno čarterju, medtem ko se vzporedno gradi tudi hull no.002 za trenutno še neznanega kupca.

Danes se zaradi vseh 3D-orodij, ki jih imajo na voljo oblikovalci, konstrukterji in tržniki, zelo redko zgodi, da bi kupci kupovali mačka v žaklju. Modelirniki in upodobljevalniki so dandanes sposobni izvesti tako kakovostne vizualizacije, da le s težavo razberemo, ali gre za resnični objekt ali raču-

Natančno izdelana maketa jahte v merilu 1 : 50.

nalniško simulacijo. Na sejemskih in drugih predstavitev pa virtualne predstavitve že dolgo niso dovolj. Kupce največkrat pritegnejo, če ne celo očarajo prav podrobno izdelane makete in tudi pri Sorayi 46 je bilo tako. Brez tako imenovanih 3D-tehnologij si izdelavo makete plovila zelo težko predstavljamo. S klasičnimi orodji bi potrebovali kar nekaj časa, da bi izvedli pravilne linije ladijskega trupa. Vsekakor gre omejenim 3D-tehnologijam v prid dejstvo, da so vsi postopki ponovljivi.

Za Sorayo so bile v podjetju IB-PRO-CADD s 3D-tiskanjem in konvencionalni-

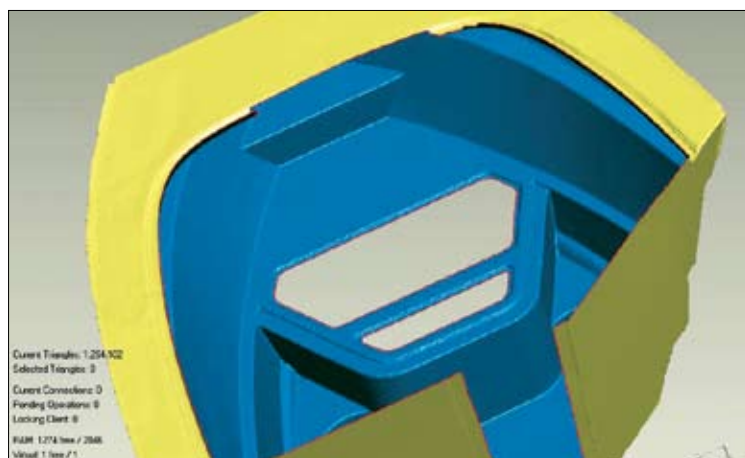
mi maketarskimi postopki dodelave partnerjev v pičlih 10 dneh izdelane kar tri makete. Dva modela jahte, in sicer zaprta in odprta različica v merilu 1 : 75, sta bila skupaj še z manjšim modelom v merilu 1 : 150 razstavljena na navtičnem sejmu v Moskvi. Kakovostno izdelane makete in vizualizacija so pri prodaji ključnega pomena. Za še podrobnejši prikaz razkošnosti jahte je bil pozneje izdelan še model v merilu 1 : 50. Zanj so poskrbeli v eni najboljših modelarn za plovila, Model-MM iz Bolgarije. Največja maketa bo predstavljena na sejmih v Monacu, For-

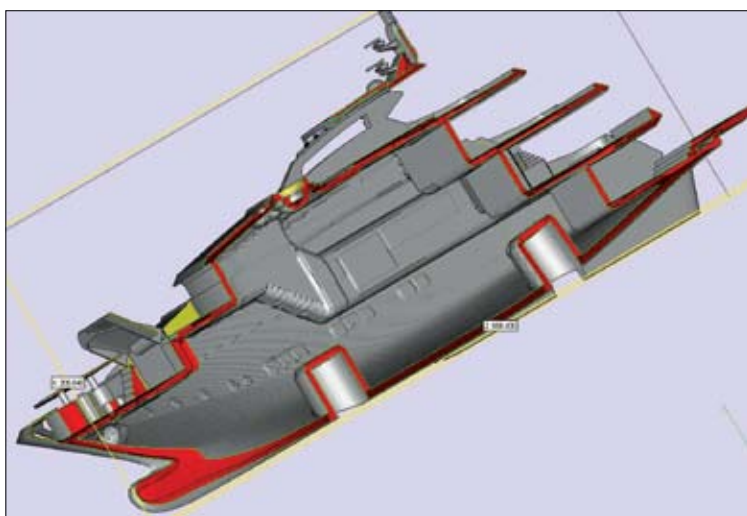
Razstavljene makete Soraya 46 na navtičnem sejmu v Moskvi.

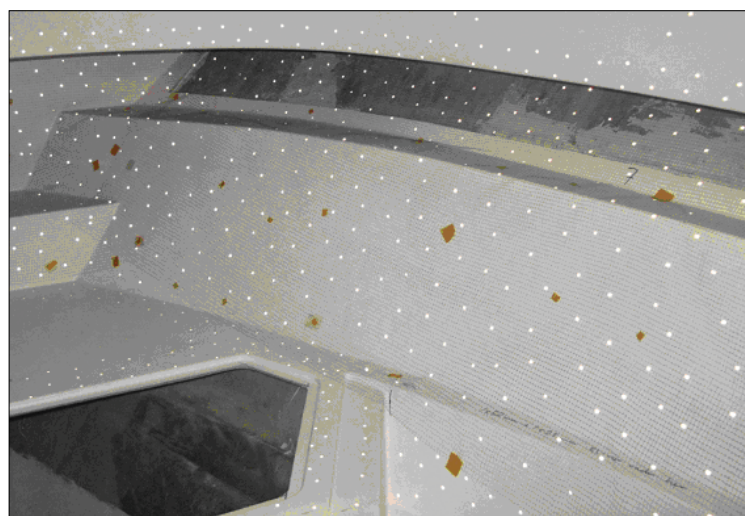
Urejanje skenirane datoteke poteka v programski opremi Geomagic. Model CAD v datotečnem formatu IGES (17 MB).

Prostorsko skeniran in urejen zapis v poligonski obliki STL (61 MB). Gabaritne mere skenirane površine zajemajo 3,3 m x 3,6 m x 2,2 m.

Priprava modela jahte za 3D-tisk. Jahta je bila modelirana v Rhinu in pozneje »zaprta« v Magicsu.

Za digitalni prostorski zajem pripravljena notranja lupina jahte.

tLauderdalu, Amsterdamu, Moskvi in na drugih predstavitev.

Konceptualna zasnova jahte je bila modelirana v Rhinocerosu, ki je, kot trdi Bukavec, »najbolj razširjen 3D-program v navtični industriji«. Njegova prednost je tudi v velikem številu dodatkov, ki jih ponujajo njihovi partnerji. Za konceptualno zasnovo plovil si lahko naložimo RhinoMarine, ki je uporaben pri oblikovanju trupa, nudi pa tudi prvi izračun ocene nosilnosti.

»3D je v navtiki in večini sorodnih panog zadnjih pet let nepogrešljiv. Ne samo za namen predhodne predstavitve in vizualizacije med razvojem plovila, temveč predvsem za končne izdelave. S 3D-tehnologijami oblikovalec skoraj stoo odstotno obvladuje končni izdelek,« trdi Jure Bukavec in dodaja, da 3D-natisnjene makete »kupcem predvsem pomagajo lažje razumeti kompleksnost izdelka in pripomorejo k boljši predstavi«. Dobra komunikacija je

bistvenega pomena v razvoju izdelka, ne samo v začetnih razvojnih fazah, ampak tudi v poznejših trženjskih procesih.

Premagovati prostorske in časovne ovire

Zgodbe o manjših (po številu svojih zaposlenih) slovenskih podjetjih le redko zasledimo v medijih, čeprav ta pogosto dvigujejo ugled slovenskemu gospodarstvu. Večina med njimi je po zaslugi izkušenj in z znanjem prepoznala svojo tržno nišo. Mednje spada tudi družinsko podjetje Mizarstvo Bobič iz Novega mesta, ki deluje že od leta 1960. Leta 2000 so svojo proizvodnjo opremili z najnovejšo tehnologijo, prilagojeno izdelavi notranje opreme plovil, in tako svoj proizvodni program preusmerili iz klasičnega pohištvenega v navtičnega. »Proces razvoja visokokakovostne opreme za motorna plovila in jadrnice se začne z oblikovanjem ali 3D-skeniranjem modela,«

pravijo. Na podlagi pridobljenih podatkov izdelajo konstrukcijske in delavniške načrte. V informacijski dobi ni nič nenavadnega, da se plovila in druga prevozna sredstva izdelujejo na različnih koncih sveta. Tako Mizarstvo Bobič sodeluje s partnerji iz drugih držav Evropske unije, partnerje pa ima tudi na Norveškem in Hrvaškem.

Za potrebe natančne izdelave pohištva so bili prostorsko zajeti notranji prostori jahte – dve spalnici, kopalnica, kuhinja in kapitanska kabina. Današnje naprave za natančno lasersko 3D-skeniranje omogočajo zajemanje tudi neposredno na terenu. Notranjost jahte, ki je bila med proizvodnjo na Norveškem, je bila zajeta v 30 urah. Da so bili ti podatki, ki so jih zajeli izvedenci iz podjetja IB-PROCADD, primerni za uporabo podatkov na najsodobnejših lesnoobdelovalnih strojih, je bilo potrebnih le še nekaj ur urejanja datoteke, ki je lahko neposredno predana mizarjskim mojstrom.

Ti so pohištvo po posnetih merah lupine izvedli in izkazalo se je, da se to z notranjo lupino plovila ujema veliko bolje, kot bi se z računalniškim modelom jahte, posebno če vemo, da lahko pride pri izdelavi večjih objektov tudi do nekajmilimetrskih odstopanj. Če računalniške datoteke ni, pa druge rešitve, kot da posežemo po prostorskem digitalnem zajemu, skoraj ni. Končna montaža pohištva in vse druge opreme je bila izvedena na Norveškem. Potekala je brez težav in kakršnih koli merskih odstopanj, kar se pri siceršnjem klasičnem postopku pogosto dogaja.

Zgornja primera in še mnogi drugi dokazujejo, da se nam za prihodnost navtične industrije v Sloveniji ni treba bati. Uporaba najsodobnejših praks in orodij, pa naj si gre za ponovljivost postopkov, skrajševanje razvojnega procesa ali izboljšanje komunikacije, vsekakor dodobra pripomore k dodani vrednosti izdelka.